



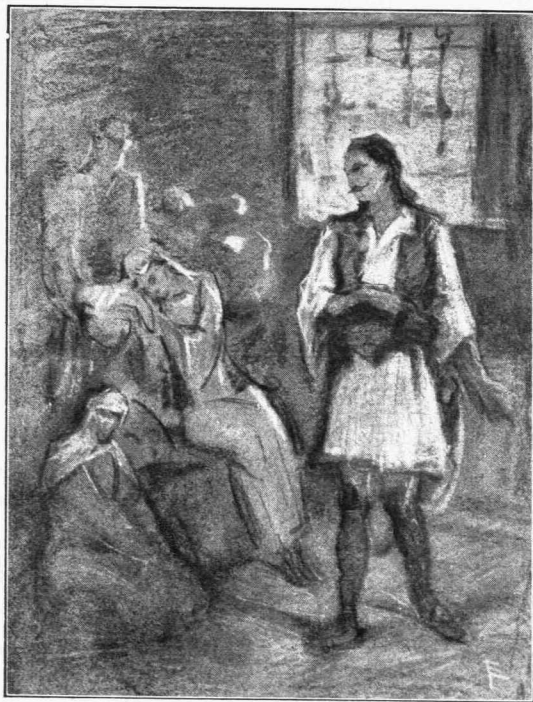
Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΣΑ ΜΠΟΤΣΑΡΗ

ΜΕΣΑ στὸ Μέγα Σπήλαιο, τὸ ἄσπλαχνο μαχαίρι τοῦ ἐχθροῦ ἐμάντρινσε χιλιάδες τὰ γυναικόπαιδα. Καπετάνισσες, ἀρχόντισσες, φτωχὲς καὶ πλούσιες φαμελιὲς ἄλλες, ἀπὸ κάθε τοῦ Μωρηᾶ χωριό, ἐκεῖ ἐστρημώχθησαν ἴσες κι' ὅμοιες. Στὴν ἐκκλησιά, στὰ κελιά γύρω, στὰ ὑπόγεια, τῆς ἀποθήκης καὶ τὰ κελάρια, στὴν ξέσκεπη αὐλὴ ἀκόμα, σωριασμένα κοίτονται γεράματα σεβαστά, φημισμένα ὀνόματα, κάλλη δροσερά, χρυσὰ νηᾶτα. Ὁλος ὁ ἡθικὸς πλοῦτος τοῦ ἐπαναστατημένου ραγιά ἐκεῖ μέσα βρίσκεται. Κι' ἀπ' ἐξω, στῆς βίγλες καὶ τῆς τάπιες, ἄγρυπνοι σὰν τὸν δράκο ποῦ φυλάει τὸν κῆπο τοῦ παραμυθιοῦ, κάθονται καὶ βιγλίζουν ἀρματοζωσμένοι ὀπλοφόροι. Ἀρχηγὸς τοὺς ὁ Τούσας Μπότσαρης.

Τώρα ὅμως ὁ ἄμοιρος Σουλιώτης δὲ φυλάει μόνο τὰ γυναικόπαιδα τοῦ ραγιά. Φυλάει καὶ τῆς καρδιάς του τὸ πάναγνο βλαστάρι. Μίαν ἐβδομάδα πρίν, ἐκεῖ μπῆκε νὰ προφυλαχθῇ ἀρχοντικὴ φαμελιά τῶν Καλαβρύτων. Κ' εἶχε μαζί, καύχημα καὶ στολίδι τῆς, ὠμορφοθυγατέρα δεκαπεντάχρονη, μεγαλομμάτα, λαμπρομέτωπη· χρυσάφι τὰ μαλλιά στὸ κεφάλι, ἀμέτρητες ἢ χάρες τοῦ κορμιοῦ. Τὴν εἶδεν ὁ Τούσας κ' ἐξαφνίστηκε. Κάποια εἰκόνα σεβαστῆ, μεγάλου Εὐαγγελιστοῦ καλλιτέχνημα, ἦρθεν εὐθὺς στὴν

ΣΗΜ. — Αἱ δύο ἐν τῷ κειμένῳ εἰκόνες ἐκαλλιτεχνήθησαν χάριν τοῦ «Ἡμερολογίου» ὑπὸ τοῦ κ. Εὐαγγ. Ἰωαννίδου.

πύρινη φαντασία του, συμπληρωμένη από τὸ αἶσθημα τοῦ ζωντανοῦ καὶ τοῦ ὑπερανθρώπου. Τὴν εἶδε κι' ἀπομένει ἐκεῖ, ἄτολμος καὶ ὀνειροπόλος, σὰν νὰ εἶδεν ὄραμα. Καὶ τώρα βγαίνει στῆς βίγλες, ἀνεβαίνει στῆς τάπιες,



« Τὴν εἶδε κι' ἀπομένει ἐκεῖ, ἄτολμος κι' ὀνειροπόλος σὰν νὰ εἶδεν ὄραμα ».

μιλεῖ μὲ τὰ παληκάρια, κυττάζει τ' ἄρματά του καὶ ξεχνιέται δίγνωνος κι' ἀναποφάσιτος. Λουλουδι μυστικὸ ἀρωματίζει τὴν τραχύτατη ὑπαρξί του ἢ κόρη, ἀλλὰ δὲν φαίνεται πουθενὰ γύρω του. Ὁ ναὸς μέγας, χιλιόχρονος,

σκυθρωπός, ἔκρυψε στήν ἀβίαστη ἀγκαλιά του τὸ ἄβρὸ πλάσμα τῶν Καλαβρύτων, ὅπως καὶ τὸ καλλιτέχνημα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Καὶ στήν ἀνοιχτὴ πύλη του στέκει νυχτοήμερα φύλακας αὐστηρὸς, ἀδέκαστος: ἡ τιμή.



— « Συμπάθησέ με, γέροντα... ἤρθεα νὰ ἰδῶ τὴν Παναγιά... »

Ὁ Σουλιώτης ποθεῖ νὰ ἦσαν πέντε, δέκα χιλιάδες τούρκοι, μπροστὰ ἐκεῖ νὰ χυθῇ μὲ τὸ δαμασκί ἀπάνω τους, νὰ κάψῃ καὶ νὰ θερίσῃ κορμιὰ, πέρα νὰ διαβῇ στὸ ποθητό του ὄνειρο. Πῶς νὰ πατήσῃ ὅμως τὸν ἀόρα-

τον ἐκεῖνον φύλακα ποῦ τοῦ ἔστησε ὕψηλόν ἐκεῖ σὰν Ὀλυμπον καὶ δυνατὸν σὰν δράκοντα ἢ κοινωνικὴ παράδοσις; Ὡϊμέ, δὲν γίνεται! Μιὰ στιγμή ἐχάραξε ἡ αὐγὴ καὶ πάλιν ἐσκοτείνιασε στὴ καρδιὰ τοῦ Μπότσαρη. Καὶ ἀκόμα μελαγχολικός, ἄτολμος ἀκόμα καὶ ὄνειροπόλος, βλέπει τοὺς σκυθρωποὺς τοίχους μὲ μισητὸν σεβασμόν, βγαίνει στῆς βίγλες, ἀνεβαίνει στῆς τάπιες, μιλεῖ μὲ τὰ παληκάρια, κυττάζει τ' ἄρματα τοῦ λυπητερά! Τί τὸν ὠφελοῦν κι' ἂν εἶνε τόσον λαμπρά, κι' ἂν εἶνε τόσον ἀστόμωτα, ἀφοῦ δὲν ἔμπορουν νὰ βοηθήσουν τῆς ψυχῆς του τὸν ἀκοίμητο πόθο;

Τέλος, ἓνα κοντόβραδο, τὸ σήμαντρο τρανολαλεῖ τὸν ἐσπερινό. Τὸν ἀκούει ὁ Τούσας, σὰν Δευτέρας παρουσίας σάλπισμα, καὶ τρέχει στὴν ἐκκλησιά. Στὴν πύλη ὅμως προβάλλει ἄξαφνα τὸ μαῦρο ράσο τοῦ ἡγούμενου:

— Πῶς ἐδῶ, καπετάνιε; δὲν ἔμπαίνει ἄνδρας ἐδῶ! τοῦ λέει μὲ αὐστηρὴ φωνή.

Ἐστάθηκε κρυοπαγμένον τὸ παληκάρι.

— Συμπάθησέ με, γέροντα — τοῦ λέει φιλῶντας τὸ χέρι του, συμπάθησέ με... Ἦρθα νὰ ἰδῶ τὴν Παναγιά...

Ταπεινὸς γυρίζει ἔπισω στ' ἀχνάρια του, βγαίνει ἔξω ἀπ' τὸ Μοναστήρι. Καὶ ὁ ἴδιος ἀκόμα δὲν γνωρίζει ἂν εἶχε Παναγιὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ἢ τὴν ἀρχοντοθυγατέρα τῶν Καλαβρύτων.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΘΛΙΨΗ

ΔΕΝ μοῦ μαγεύει τὴν ψυχὴν ἡ ἐρωτικὴ φλογέρα
ποῦ σιγοκλαίει στὸν ἥχό της ὁ πόθος τοῦ βοσκοῦ,
καμπάνα τοῦ ἐρημοκκλησιοῦ σιὸ βραδινὸν ἀγέρα
εἶσαι γιὰ μὲ προμῆνυμα τοῦ αἰώνιου χωρισμοῦ.
Δὲν ἔχω πόθους, δὲν γοικῶ ἀγάπῃ — μήπως τάχα
γιατὸ ὁ αἰώνιος μισεμὸς μὲ συγκινεῖ μονάχα;

[Ζάκυνθος 27 Δερε 1910]

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ